

URBAN MATTERZ

1 Beschrijving van het project

Inleiding

52 jaar geleden ontstond hiphop in New York. Tegelijk met de muziek (DJing) kwamen ook de andere elementen op die hiphop tot hiphop zouden maken: graffiti, breaking en rap (MC'ing). Bijzonder is dat bij deze muzikale- en kunststroming ook normen en waarden horen: peace, love, unity and having fun. Dit is een van de redenen waarom hiphop in 2025 officieel onderdeel is geworden van het Netwerk Immaterieel Erfgoed Nederland, ondersteund door de Nederlandse UNESCO commissie.

Hiphop ontstond in een wijk en een tijd waar veel armoede en geweld was, maar de jongeren die zich uiten via hiphop kozen voor vrede en liefde in plaats van vechten. Eenheid in plaats van verdeeldheid en plezier in plaats van agressie.

Daarbij was iedereen welkom; van welk ras, geslacht, sociale status, religie of leeftijd je ook was.

Naast de muziek en de andere kunstzinnige uitingen van hiphop, zorgden ook juist deze waarden dat oprichter Hans van den Berkmortel zijn hart verloor aan deze cultuur. Waarden die in een tijd van polarisering en individualisme relevanter zijn dan ooit.

Deze elementen vormen dan ook de basis van Festival Urban Matterz (UM). De kern van het programma is de hiphop cultuur, maar de organisatie zoekt naar crossovers met andere disciplines, zoals urban sports, om een zo groot en divers mogelijk publiek zich welkom te laten voelen op het festival.

Hans richtte UM 10 jaar geleden op. Om dit jubileum te vieren brengt UM vaste onderdelen uit het programma terug, maar met een grootsere aanpak. Zo zal het concert van pioniers uit de hiphop dit jaar niet plaatsvinden in de Cacaofabriek, maar in de Effenaar. En vindt de expositie niet plaats in de Cacaofabriek, maar in Museum Helmond. In plaats van een familiedag, zullen er nu twee plaatsvinden, met nieuwe toegevoegde elementen. Om deze familiedagen en de expositie mogelijk te maken, doen we deze aanvraag.

Artistieke visie

Hiphop creëer je niet alleen, maar wordt gevormd door uitwisseling. In settings als underground battles en jams komen rappers, dansers of graffiti artiesten samen en inspireren elkaar. Als je bijvoorbeeld een breaker een dope move ziet doen, probeer je die na te doen, maar dan nog beter en in jouw eigen stijl. Originaliteit en eigenheid zijn belangrijk, terwijl de cultuur tegelijkertijd gebouwd is op sampling: je pakt een stukje van een ander, bijvoorbeeld een bas loopje of zanglijn uit een lied en creëert daarmee je eigen beat.

Iedere deelnemer aan de hiphop cultuur is maker: in een battle creëert de danser ter plekke een korte geïmproviseerde choreografie, rappers schrijven hun eigen teksten, DJ's produceren muziek of remixen bestaande nummers, graffiti artiesten brengen hun stijl naar de muur.

Het doorgeven van skills en de normen en waarden van generatie op generatie is een belangrijk onderdeel die de hiphopcultuur levendig houdt. Niet alleen als betaalde workshopdocent, maar juist ook in de sociale momenten rondom een battle vloer, of op een feestje, vindt het bekende each one teach one plaats. Daarbij is het belangrijk om degenen die voor jou kwamen te kennen en te respecteren. Om te weten waar de stijl die jij nu uitvoert en eigen maakt begonnen is en in welke sociale situatie die is ontstaan.

Om de pioniers te eren en een plek te bieden waar uitwisseling kan plaatsvinden, wordt UM georganiseerd.

De vier elementen van hiphop (DJ'ing, MC'ing, dans en graffiti) waarop het programma gebouwd wordt, kennen allemaal hun eigen communities, met eigen artistieke kennis en codes.

De expertise van artistiek leider Hans van den Berkmortel ligt op het gebied van muziek en de beeldende kunst, door zijn achtergrond als rapper, fotograaf en galeriehouder. Toch is hij niet een artistiek leider die de artistieke visie van elk programmaonderdeel bepaalt, maar betreft hij per community relevante samenwerkingspartners die hun programmaonderdeel vormgeven.

Inhoud

De familiedagen en de expositie zijn onderdeel van het grotere festival, waar ook een old school hiphop concert in de Effenaar op 5 september onderdeel van is. Op dit concert treden artiesten op die pioniers in deze stroming waren in de jaren '80 in Amerika, zoals; Tuff Crew, Just-Ice, Mantronix, Cash Money, E.P.M.D., Roxanne Shante, Sha Rock, Sparky, Awesome 2, Schoolly D, Grandmaster Caz en Grandmaster Melle. Al deze artiesten legden in de begindagen van hiphop het fundament waarop de hiphop artiesten van

tegenwoordig verder zijn gaan bouwen.

Deze aanvraag richt zich echter alleen op de familiedagen en de expositie:

De twee gratis toegankelijke familiedagen vinden plaats op 19 en 20 september 2026 in- en om de Cacaofabriek en de Kunsthal in Helmond. Op deze dagen kunnen gezinnen laagdrempelig kennismaken met de verschillende elementen van de hiphop cultuur, niet alleen in kunstvormen, maar ook in culturele waarden. Hierop wordt ook ruimte geboden aan aan hiphop gerelateerde disciplines, zoals urban sports.

Tijdens de familiedagen wordt ook de expositie geopend in de kleine zaal van Museum Helmond, die te zien zal zijn van 19 september t/m medio januari 2027.

Het programma van de familiedagen en de expositie staat op vier pijlers: music, urban sports, culture & education. Uitgangspunten binnen elk programmaonderdeel zijn inspireren en leren. Op ieder vlak worden er artiesten en atleten van hoog niveau geprogrammeerd die inspireren en zijn er workshops waarin bezoekers kunnen leren het zelf te doen. Er worden zowel pioniers als talenten geprogrammeerd, zodat de link wordt gelegd met hoe hiphop tegenwoordig door de nieuwe generaties beleefd wordt.

Activiteiten:

1 Familiedagen:

Pijler Music:

Beatbox

Op de familiedag op 19 september staat ook de niche kunstvorm binnen de hiphop, Beatbox, op het programma. HurraKane Tha SoundZtorm (Mathew Neus, Nederlands kampioen beatbox 2013) heeft dit programmaonderdeel onder zijn hoede. Volgens Mathew is Beatbox talent in Nederland aan het groeien en momenteel op een ongekend hoog niveau, maar worden er maar weinig events voor hen georganiseerd. Speciaal voor de jubileumeditie van UM organiseert hij de Dutch Beatbox Champions League. In deze competitie strijden alle (oud)kampioenen van het NK tegen elkaar om te bepalen wie de kampioen der kampioenen is. Het evenement bestaat uit twee categorieën: solo en loopstation. Daaruit worden per categorie een aantal winnaars van de afgelopen tien NK's uitgenodigd, zoals SVM, Timmeh, Benja, B-Art en Ibarra. Voor de laatste twee spots bij solo (totaal 8) en de laatste plek bij loopstation kunnen alle tweede en derde plekken van de afgelopen tien jaar met elkaar strijden voor wildcards. De driekoppige jury bestaat uit gerenommeerde beatboxers uit België en Duitsland, zoals Big Ben en Footbox-G.

My breath my music

Ruud van der Wel en Florine Joosse van My Breath My Music (MBMM) verzorgen op de familiedagen 3 workshops voor deelnemers van verschillende leeftijden, waarbij deelnemers met de instrumenten van MBMM, die geschikt zijn voor mensen met lichamelijke en/of meervoudige beperking, muziek gaan maken. Een voorbeeld is de Magic Flute; een blaasinstrument dat zonder handen bespeeld kan worden. Ook is er weinig long volume voor nodig en is het ook geschikt voor mensen met een laag cognitief niveau. Of de Magic Xylofoon die bestuurd wordt met EyePlayChords muzieksoftware en aangestuurd wordt met oogbediening en headtrackers.

De deelnemers gaan improviseren op het ritme van muziek van de Nederlandse hiphop artiesten.

Pijler Culture:

Breaking en stand-up dance

De battle is een van de belangrijkste elementen in hiphop. Het is de plek waar de dansers hun skills kunnen tonen aan elkaar en het publiek, waar ze al hun creativiteit en techniek inzetten om te creëren in het moment, zich kunnen meten met andere dansers en waar ontmoetingen leiden tot levenslange vriendschappen. De UM battle heeft een categorie voor kinderen tot 14 jaar en een categorie voor volwassenen. Dansers kunnen deelnemen aan 1vs1 of 2vs2 battles. De battle wordt gejureerd door dansers die hun strepen verdiend hebben in de dans community; Menno (won Red Bull BC One 4 keer en was Olympisch Atleet), Arjuna Vermeulen en Willis (Cypher HQ crew uit Den Bosch), Skychief (The Rugged, Eindhoven). Bekende MC's uit de battle scene, Machete en Willy hosten en zorgen dat het publiek en de dansers al hun energie geven en household names als DJ Cutnice verzorgen de beats.

Naast de battle worden er workshops in verschillende hiphop dansstijlen, zoals breaking en stand-up dance stijlen verzorgd. In het kader van het jubileum wordt een van de pioniers van breaking, Crazy Legs, naar het festival gehaald. Crazy Legs is onderdeel van de Rock Steady Crew, bekend van de hit "(Hey You) The Rock Steady Crew" (1983). Doordat leden van deze crew te zien waren in films als Flashdance en Beat Street, ontstond ook buiten Amerika interesse in breaking.

Naast een workshop zal hij ook een Artist Talk verzorgen. Hiphop heeft sinds haar geboorte in de jaren '70 een grote verandering doorgemaakt en is sterk gecommmercialiseerd. Niet iedere beoefenaar kent nog de reuzen op wiens schouders hij staat. UM eert deze reuzen en laat hen in Artist Talks vertellen over de begintijd van

hiphop en de sociale omstandigheden waarin deze cultuur tot bloei kwam.

Naast Crazy Legs worden workshops verzorgd in stand-up stijlen door dansers en choreografen die nu populair zijn in de dansscene. Zo werden eerdere jaren workshops gegeven door mensen als Luciano Hiwat (hiphop), Gino Jagessar (locking) en Sien Vercrujisse (urban contemporary).

Graffiti

Ieder jaar worden er 10 artiesten uitgenodigd om ter plekke werk te maken op tijdelijke wanden. In het kader van het jubileum haalt UM de pioniers CRASH, SEEN en QUICK naar het festival. Alledrie deze artiesten begonnen in de jaren '70 op jonge leeftijd (12,13 jaar) werk te maken op de New Yorkse metro. Hun werken staan bekend om energiek en kleurrijk lettergebruik en het gebruik van figuratie. Naast cartoonfiguren zoals Wonder Woman, The Hulk en Felix The Cat kwamen ook thema's als geweld en discriminatie aan de orde in hun werken.

Deze artiesten zijn te zien in de legendarische hiphop documentaire Style Wars (1983).

In de jaren '80 maakten deze artiesten de overstap naar doek. Waarbij de werken op metro's vergankelijk zijn, maken deze werken onderdeel uit van museum- en gallerieshows en van vaste collecties van musea over de hele wereld. Ook Museum Helmond heeft werken van deze drie artiesten in hun collectie.

Deze artiesten worden uitgenodigd om live werk te maken en in een talk te vertellen over de begindagen van de graffiti, de sociale omstandigheden destijds en hun overstap naar de museum- en galerie wereld.

Voor bezoekers zijn er workshops waarbij ze met een spuitbus leren omgaan en een eigen creatie kunnen maken.

Film

UM vertoont de in 1986 door Bram van Splunteren voor de VPRO gemaakte documentaire Big Fun in the Big Town, over de Amerikaanse hiphop scene uit die tijd, die een grote invloed had op de Nederlandse muzikscene. Door Nederlandse hiphop fans wordt de film gezien als cult klassieker. In de documentaire zijn bekende artiesten te zien als Run-D.M.C. en LL Cool J. Ook zijn er artiesten te zien die in de line-up van het UM concert staan, zoals Roxanne Shante en Schoolly D. De documentaire geeft een mooi tijdsbeeld van hiphop in de jaren '80 in Amerika, in de tijd dat de stroming in Nederland in opkomst was.

Ook gaat de documentaire van de Nederlandse filmmaker en house producer Maickel Telussa over Tony "The Chief" Scott in première tijdens het festival. The Chief was een van de grootste Nederlandse hip house artiesten en scoorde eind jaren 80/begin jaren 90 een aantal wereldhits, zoals 'Get into it' en 'Gangster Boogie.' Tegenwoordig is The Chief bijna geheel blind en doof. The Chief is vaste gast van UM en is ook een aantal keer gefilmd op het festival voor de documentaire.

Pijler Sports:

Urban Sports zijn de laatste jaren een belangrijk onderdeel geworden van urban culture. Skate- en BMX parken zijn in opkomst en belangrijke ontmoetingsplekken waar jongeren hun talenten kunnen ontplooiën en grenzen kunnen verleggen. Door ook urban sports te programmeren op het festival, wordt een publiek aangetrokken dat misschien niet zo snel een hiphop festival met dans en graffiti zou bezoeken, maar via sports toch kennis maakt met de kunstuitingen en normen en waarden van hiphop.

In eerdere jaren werden er parcours gebouwd, demo's en workshops gegeven in verschillende urban sports, in het kader van het jubileum worden er naast deze onderdelen ook twee grote competities georganiseerd:

In samenwerking met Bart de Jong (Eigenaar van de grootste online BMX site FATBMX en namens de UCI binnen de organisatie van de Olympische Spelen verantwoordelijk voor BMX freestyle en woonachtig in Helmond) wordt er een internationale Flatland BMX wedstrijd georganiseerd, Flatland is een freestyle BMX-rijstijl die wordt uitgevoerd op gladde, vlakke oppervlakken. Flatland wordt vaak vergeleken met breakdance, maar dan op de fiets: muzikaal, ritmisch en expressief. Iedere rijder ontwikkelt zijn eigen stijl en unieke tricks. Een DJ verzorgt de muziek. Een MC begeleidt het publiek en licht tricks toe. De jury beoordeelt de prestaties, o.a. op moeilijkheidsgraad / risico, low / stijl en originaliteit (tricks en lijnen) en veelzijdigheid. Acht rijders nemen deel aan de wedstrijd, in battle format met knock-out systeem.

Commit040 is een Freerun organisatie met locaties in Eindhoven en Helmond. Zij organiseren op de jubileumeditie van UM een kwalificatieronde van de Speedcompetitie van de Dutch Parkour League (DPL). Deze DPL is een landelijke competitie bestaande uit meerdere wedstrijden die dienen als kwalificatierondes richting het officiële NK. Het parcours dat voor deze competitie gebouwd wordt, wordt ook gebruikt voor demo's en workshops voor bezoekers.

Voor het festival worden ook een pump track en een mini half-pipe opgebouwd, waarop bezoekers onder leiding van professionals kunnen proeven aan disciplines als BMX, skateboarden en steppen. Hierop worden ook demo's gegeven door professionals. In het kanaal naast de Cacaofabriek kan gesuippt worden.

Inclusief sporten

Het Wheelchair Skills Team (WST) is een organisatie die rolstoelvaardigheidstraining geeft aan rolstoelgebruikers en mensen die niet in een rolstoel zitten kennis laten maken met omgaan met obstakels in een rolstoel. Op eerdere edities van UM stond een klein rolstoelparcours voor ADL rolstoelen, wat ervoor zorgde dat er zo'n 40 kinderen en volwassenen met een beperking naar het festival kwamen. Het parcours werd ook door mensen zonder beperking veelvuldig gebruikt (zo'n 300 mensen), waardoor zij inzicht kregen in hoe het is om je in een rolstoel te moeten voortbewegen op straat.

Voor de jubileumeditie ontwikkelt WDT een uitdagend parcours met een competitie op snelheid voor kinderen, jongeren en voor volwassenen.

De pijler education zit verweven in de andere pijlers in de vorm van workshops en artist talks.

2 Expositie Museum Helmond

Museum Helmond heeft een bijzondere band met hiphop. In de jaren tachtig was het museum een van de eerste instellingen in Europa die graffiti serieus nam en werk aankocht van de pioniers uit de New Yorkse subway scene.

De curator van Museum Helmond, Nikki Herberigs, heeft UM carte blanche gegeven om een expositie vorm te geven rondom 10 jaar Urban Matterz in de kleine zaal van de kunsthall.

Deze expositie sluit aan bij de expositie die Museum Helmond in dezelfde periode toont in de grote zaal: een expositie met foto's van de legendarische graffiti fotograaf Martha Cooper en hiphop fotograaf Joe Conzo, in combinatie met topwerken van SEEN, Rammellzee en QUICK.

Martha Cooper is een inmiddels 83 jarige Amerikaanse fotojournaliste, die bekend is vanwege haar documentatie van de graffiti scene in New York in de jaren 70 en 80. In 1984 publiceerde Cooper samen met Henry Chalfant hun foto's van graffiti in het boek Subway Art, dat de graffiti bijbel wordt genoemd en waar meer dan 500.000 exemplaren van verkocht zijn.

Waar Martha in de begintijden foto's maakt van graffiti, deed Joe Conzo dat van rappers.

Met de groeiende populariteit van hiphop gingen zijn foto's de hele wereld over en werden gepubliceerd in tijdschriften en boeken. In het internetloze tijdperk vormden ze samen het beeld dat fans buiten Amerika hadden van de scene. Vele foto's van Joe zijn dan ook onderdeel van het collectieve HipHop geheugen wereldwijd.

In de zaal van UM komen portretten te hangen die Hans van den Berkmoortel maakte van de rappers in de nadagen van hun carrière. Deze werden gemaakt rondom hun optredens op UM, maar ook in hun leefomgeving in New York en L.A.

Deze foto's staan in scherp contrast met de foto's van Joe Conzo, waarop je de rappers in de bloei van hun leven ziet. Op de foto's van Hans zie je veelal de vergane glorie en de vergankelijkheid van roem. Veel van de hiphop pioniers zijn berooid achter gebleven, door mismanagement of verslaving. De foto's van Joe zijn zwart-wit en korrelig, die van Hans in full-colour.

Voorbeelden van artiesten die geportretteerd zijn: Run DMC, Rhazel, Grandwizzard Theodore, Roxanne Shante, Kurtis Blow, The Egyptian Lover, L.A. Kid, Kool Moe Dee, Grandmaster Caz.

Tijdens de expositie wordt het fotoboek dat Joe en Hans samen maken gepresenteerd. Momenteel lopen gesprekken met het Museum of the city of New York om de foto's van Joe en Hans daar te exposeren.

De expositie vertelt het verhaal van het ontstaan van de hiphop in het algemeen en de rol van hiphop in Helmond in het bijzonder. In de expositie wordt toegelicht hoe UM al tien jaar lang de pioniers van de hiphop vanuit New York naar Helmond brengt.

Naast het unieke beeldmateriaal, dat een intieme inkijk geeft in het persoonlijke leven en in sommige gevallen de rise and fall van deze hiphop artiesten, wordt in samenwerking met Museum Helmond een educatief programma voor scholen ontwikkeld, waarin de hele ontwikkeling van hiphop wordt behandeld; van het ontstaan van de hiphop in de ghettos tot hoe UM een significante rol heeft gespeeld door de artiesten die aan de wieg van de hiphop stonden weer een podium te geven.

Naast de foto's worden ook werken getoond van artiesten die op UM hebben opgetreden en tevens beeldend kunstenaar zijn, zoals Schoolly D en The Egyptian Lover.

Schoolly D was eerder beeldend kunstenaar dan rapper en ontwierp dan ook zijn eigen albumhoezen. Zijn werk is nauw verweven met zijn muzikale identiteit. Het is rauw, kleurrijk en levendig. Zijn werk bevat vaak handgetekende illustraties die doen denken aan strips of graffiti-sketches. Hij maakt veel gebruik van acrylverf

op canvas, waarbij hij felle kleuren combineert met krachtige lijnen. Veel van zijn recente werken zijn zelfportretten of maken deel uit van series zoals America Delicious, waarin hij zwarte figuren en Afrocentrische thema's centraal stelt. Zijn werken worden aangeboden bij gerenommeerde veilinghuizen zoals Sotheby's, Het werk van The Egyptian Lover is herkenbaar aan de strakke, grafische pen-en-inkttekeningen, meestal in zwart-wit, direct aangebracht op platenhoezen. Vaak staat Egyptische iconografie centraal in zijn werk, zoals piramides, sfinxen en farao's, die hij combineert met technologische iconen uit de jaren '80, zoals draaitafels, mengpanelen en koptelefoons. The Metropolitan Museum of Art heeft zijn werk opgenomen in de collectie en hij werkt vaak samen met platforms als Beyond The Streets en galleries zoals Aramane Gallery. In 2025 verscheen het 200 pagina's tellende kunstboek Egyptian Lover: On the Nile.

Crowdsourcing en participatie

Ook met de expositie wil UM de boodschap uitdragen dat hiphop van alles en iedereen is. Hiphop is en wordt met zijn allen gemaakt, iedereen kan daar een aandeel in hebben. Via crowdsourcing wil UM bijvoorbeeld kleding en sneakers uit de begintijd van de hiphop verzamelen om te tonen. UM wil met de expositie herkenning oproepen bij hiphop liefhebbers van het eerste uur, maar wil zich niet beperken tot nostalgie. Binnen elk element wordt daarom een link gelegd met hoe hiphop tegenwoordig door de nieuwe generaties beleefd wordt. Wanneer een trainingspak uit de jaren '80 tentoongesteld wordt, wordt bijvoorbeeld ook een kledingstuk van een modern merk als Patta geëxposeerd.

Ook wordt er een Open Call uitgezet om je mooiste foto van eerdere edities van UM in te sturen voor de expositie.

Tijdens vier dagen (waaronder het openingsweekend tijdens de familiedagen) zal steeds een van de elementen van hiphop (rap, DJing, dans, graffiti) een accent krijgen en worden er educatieve en participatieve activiteiten georganiseerd:

19 september: graffiti

Grffiti artiesten SEEN, Quick en CRASH geven een artist talk in de expositie over het ontstaan van graffiti en de ontwikkeling van graffiti op straat tot graffiti in musea. Deze artist talks stellen bezoekers in staat de artiesten te ontmoeten en met hen in gesprek te raken.

Op het festivalterrein van de Cacaofabriek zijn graffitiworkshops voor bezoekers.

20 september: breaking

Pionier Crazy Legs geeft een workshop, net als Roy Overdijk, lid van de wereldberoemde Eindhovense breaking crew The Ruggeds en huidig wereldkampioen breaking. Ze worden samen geïnterviewd in een Artist Talk over breaking toen en nu.

In oktober (datum n.t.b. aan de hand van de beschikbaarheid van artiesten) staat MCing centraal.

Op een Open Mic night kunnen rappers hun skills delen met het publiek. UM vraagt Fresku die dag een workshop en artist talk te geven en Nederlandse pioniers Extince en El Jay Wix, een van de eerste Nederlandse vrouwelijke MC's, om artist talks te geven.

In november (datum n.t.b. aan de hand van de beschikbaarheid van artiesten) : DJing

In de expositie wordt een DJ booth geplaatst. Iedere DJ die zich geroepen voelt mag zijn hiphop collectie meenemen en komen draaien. Y's Kid geeft een workshop en artist talk en Strickly Steef, een Nederlandse vrouwelijke oldskool DJ, doet een artist talk.

3. beschrijving van het team

Projectleider van het festival is oprichter [Hans van den Berkmortel](#). Hij is ook curator van de expositie. Sinds de eerste editie wordt hij daarin bijgestaan door [Ruud van den Berkmortel](#) (productieleider) en [Rolf Thijssen](#) (vormgever en coordinator communicatie).

Dit kleine team wordt aangevuld met de samenwerkingspartners zoals hieronder beschreven en projectmedewerkers op het gebied van marketing, techniek en productie, administratie en fondsenwerving. Het team van UM organiseert al jaren samen het festival. Ook met veel van de samenwerkingspartners is in de afgelopen jaren een succesvolle samenwerking opgezet. Omdat deze partners hun discipline en community als geen ander kennen, bemoeit UM zich niet met de inhoud van de programmaonderdelen die deze partners opzetten. Een battle organisator weet bijvoorbeeld waar behoefte aan is in de battle scene en weet wat belangrijk is bij het organiseren van een battle. UM vertrouwt op hun expertise en ondersteunt hen vervolgens financieel, productioneel en publicitair.

In de opbouw en gedurende het festival werkt een grote groep (40) trouwe vrijwilligers mee aan de uitvoering.

Samenwerkingspartners

UM is als een paraplu, waaronder verschillende partijen zich presenteren. Voor alle onderdelen worden

relevante partners betrokken, zowel op artistiek- en cultureel als maatschappelijk vlak, waarmee het team van UM het festival co-creëert. De partners worden in bovenstaande alinea's beschreven, maar hier nog eens opgesomd:

Beatboxen: HurraKane Tha SoundZtorm (Mathew Neus, heeft geen LinkedIn)

Dans workshops en breaking battles: [Martijn Verschuren](#) van dansschool UnityEight

BMX: [Bart de Jong](#)

Freerun: Commit040

Inclusief sporten: Wheelchair Skills Team ([Kees-Jan van der Klooster](#))

Inclusieve muziekworkshops: My Breath My Music ([Ruud van der Wel](#) en [Florine Joesse](#))

Expositie: Museum Helmond

Buiten deze onderdelen van het festival is de Effenaar de samenwerkingspartner van het concert. Zij adviseren de programmeren en ondersteunen met korting op de zaalhuur- en manuren, een bijdrage voor de line-up en promotie.

"40 jaar na de eerste hiphop concerten in de Effenaar ben ik verheugd de wegbereiders van het eerste uur terug te verwelkomen in Eindhoven. Hiphop cultuur is altijd in verandering. Daarom vinden we het erg cool om ons jonge hiphop publiek te kunnen laten zien waar het allemaal mee begonnen is". Robbert Schaeffer, programmeur de Effenaar

4. toelichting en onderbouwing van de 3 criteria van de regeling

1. Maatschappelijke impact

Het uitdragen van de kernwaarden van hiphop – peace, love, unity & having fun – is in een tijd van polarisering en individualisme belangrijker dan ooit. UM vertrekt vanuit deze waarden en vertaalt ze naar een cultureel programma waarin ontmoeting, participatie en talentontwikkeling centraal staan, zowel op de familiedagen als in (het participatieprogramma bij) de expositie. Hiphop en urban sports zijn bij uitstek laagdrempelige cultuurvormen die jongeren aanspreken en verbinden, ongeacht achtergrond, opleiding, inkomen, afkomst of fysieke mogelijkheden.

Het programma van UM bestaat uit een bewuste mix van receptief aanbod, actieve participatie en competitie. Bezoekers zijn niet alleen toeschouwers, maar worden uitgenodigd om zelf mee te doen aan workshops, battles en sportieve activiteiten. Op de dansvloer of op de halfpipe doet het er niet toe waar je vandaan komt of wie je bent; onderscheid wordt gemaakt op basis van skills, creativiteit en originaliteit. Competitie-elementen zoals battles stimuleren deelnemers om het beste uit zichzelf te halen, hun grenzen te verleggen en elkaar wederzijds te respecteren. Tegelijkertijd zorgen workshops en laagdrempelige instapmomenten ervoor dat ook beginners zich welkom voelen.

Verminderen van barrières voor cultuur

UM verlaagt financiële, fysieke, sociale én culturele drempels tot cultuur. De familiedagen zijn gratis toegankelijk, waardoor financiële barrières worden weggenomen. Daarnaast vindt een groot deel van het programma plaats in de openbare ruimte en rondom de Cacaofabriek, wat de drempel verlaagt voor mensen die het spannend vinden om een culturele instelling te betreden. Op deze manier maken zij op een toegankelijke en positieve manier kennis met cultuur én met de Cacaofabriek als plek. De laagdrempelige activiteiten in de expositie verlagen ook de drempel tot Museum Helmond. UM is met het museum in gesprek over of er korting kan worden gegeven op de toegangsprijs tijdens de dagen dat er programma is in de expositie (van €12,00 naar €7,50 voor volwassenen).

Fysieke en sociale toegankelijkheid staan centraal. Alle locaties zijn rolstoeltoegankelijk en in samenwerking met onder andere My Breath My Music en het Wheelchair Skills Team worden workshops en parcoursen ontwikkeld waarin mensen met een lichamelijke of meervoudige beperking actief kunnen deelnemen. UM gaat hierin verder dan alleen toegankelijkheid voor publiek: mensen met een beperking zijn volwaardige deelnemers. Door deze activiteiten ook open te stellen voor mensen zonder beperking, ontstaan ontmoetingen die leiden tot meer wederzijds begrip en het doorbreken van vooroordelen.

Culturele drempels worden verlaagd doordat UM vertrekt vanuit een cultuurvorm die sterk aansluit bij de belevingswereld van kinderen en jongeren. Door samenwerkingen met lokale partners zoals dansschool UnityEight en freerun-organisatie Commit040 kunnen deelnemers na het festival doorstromen naar een structureel cultureel en sportief aanbod in hun eigen stad.

Positieve bijdrage aan een inclusieve samenleving en stimuleren van interactie tussen culturen en versterken sociale cohesie

Door te vertrekken vanuit de kernwaarden van hiphop straalt het festival in alles uit: iedereen is welkom! UM draagt actief bij aan een inclusieve samenleving door diversiteit zichtbaar en vanzelfsprekend te maken. In de programmering is nadrukkelijk aandacht voor een diverse line-up van artiesten en sporters op het gebied van afkomst en fysieke gesteldheid. Dit zorgt ervoor dat een breed publiek zich herkent in het programma en zich welkom en betrokken voelt.

Inspirerende rolmodellen spelen hierin een belangrijke rol. In hiphop is een bekende filosofie making something out of nothing. De artiesten die artist talks geven laten zien wat je kunt bereiken met beperkte middelen en vanuit een achterstandpositie.

Maar ook bijvoorbeeld het Wheelchair Skills Team, dat bestaat uit o.a. een oud-paralympisch zitskiër (oprichter Kees-Jan van der Klooster), en een oud-paralympisch basketballer (Mustafa Jebari) laat zien wat mogelijk is en draagt bij aan empowerment en bewustwording. Hierdoor verwacht UM dat het festival zal bijdragen aan het begrip en de acceptatie van en respect voor mensen met een beperking. Bijvoorbeeld doordat bezoekers zelf kunnen ervaren hoe het is om in een rolstoel te zitten op de hindernisbaan.

UM stimuleert daarnaast interactie tussen verschillende culturen en communities. Het festival brengt muziek, dans, urban sports en graffiti samen en verbindt generaties door pioniers uit de oldschool hiphop naast de huidige generatie te programmeren. Hierdoor ontstaat uitwisseling van kennis, ervaring en perspectieven en wordt sociale cohesie versterkt. Deze diversiteit in de programmering vertaalt zich in een diversiteit van het publiek.

Het vergroten van een gevarieerd en kwalitatief hoogstaand aanbod van cultuur, om de aantrekkelijkheid van de regio te vergroten

UM is het enige festival in Europa met een oldschool hiphop programma dat ook crossovers maakt met elementen uit de urban sport en culture en de wortels van de hiphop daarmee samenbrengt met nieuwe ontwikkelingen in de stroming. UM neemt daarmee een unieke positie in in het festivallandschap in Nederland en trekt daarom zowel een lokaal als nationaal en internationaal publiek. Zo'n 40% van de bezoekers van komen van buiten de regio en zelfs uit andere landen. UM verwelkomt bezoekers uit België, Duitsland en Frankrijk.

UM streeft ernaar het volgende bereik te behalen:

- 5.000 bezoekers, verdeeld over de twee gratis familiedagen, waarvan 40% uit Helmond, 20% uit Brabant, 30% uit de rest van Nederland en 10% internationale bezoekers. Gebaseerd op de bezoekcijfers 2025.
- 11.000 bezoekers expositie (onder niet-betalende bezoekers gerekend omdat de inkomsten naar Museum Helmond gaan). Gebaseerd op 1/3 van het reguliere aantal jaarlijkse bezoekers van Museum Helmond.
- Daarmee komt het totaal op 16.000 bezoekers.
- Van deze bezoekers verwacht UM dat er 100 mensen met een fysieke en/of meervoudige beperking komen.
- Van deze bezoekers nemen er 920 actief deel aan een of meerdere programmaonderdelen.

Qua impact verwacht UM verder dat er kinderen en jongeren zijn die door het festival geïnspireerd raken om actief te blijven in de hiphop cultuur. Door bijvoorbeeld te gaan rappen, breaken of zich aan te sluiten bij een urban sport zoals BMXen.

Gedurende het jaar blijft de stichting actief in het stimuleren van enthousiasme voor hiphop disciplines bij jongeren door haar educatieve activiteiten en door zich hard te maken voor faciliteiten voor hiphop en urban sports in Helmond.

2. Culturele interventie en culturele kwaliteit

Zeggingskracht: UM werd opgericht om een groot publiek kennis te laten maken met de waarden van de hiphop cultuur. Hiermee eert UM de pioniers van de hiphop (zowel in muziek als in dans en graffiti) en geeft hun lessen door aan de volgende generaties; oldschool wordt naar het heden gebracht. Door op UM op te treden krijgen deze artiesten de erkenning die zij in het dagelijks leven niet meer altijd ontvangen, ook al zijn zij de pioniers van een genre dat wereldwijde populariteit geniet.

Met de expositie beoogt UM bredere bewustwording te bereiken van de rol die de hiphopcultuur heeft gehad en nog steeds heeft op de maatschappij: in de muziek, sport, spoken word, fashion, straattaal, beeldende vormgeving, etc.

UM is in gesprek met EMOVES, die de hiphop kenniskring hebben overgenomen van het IKCA, om te bespreken hoe de de expositie een bijdrage kan leveren aan de geschiedschrijving van hiphop in Nederland en aan de archieven die verschillende organisaties vastleggen sinds hiphop onderdeel is geworden van het Netwerk Immaterieel Erfgoed Nederland.

Oorspronkelijkheid: De unieke positie van UM werd al beschreven onder het criterium 'Het vergroten van een gevarieerd..' Dit blijkt ook uit de nationale en internationale aandacht van media. Hiphopinjesmoel is een gerenommeerd hiphop platform in Nederland dat in 2023 een artikel over het festival schreef met de titel "Helmond vestigt zich als oldschool hiphop capital of Europe".

Omdat het zo bijzonder is dat grootheden uit de Amerikaanse Hiphop geschiedenis naar een kleinere stad als Helmond komen, volgt een filmcrew van de BBC al jaren het festival. Bij de Jubileumeditie in 2026 zullen zij de laatste beelden maken en de documentaire afronden. Ook wordt het concert in zijn geheel uitgezonden op het Britse radiostation Street Sounds Radio. Dit maakt het festival ook gedeeltelijk digitaal toegankelijk.

UM onderscheidt zich van een festival als Jams & Gems, doordat dat festival zich alleen op hedendaagse verschijningsvormen van hiphop richt en niet op oldscool. UM is breder en biedt naast muziek en dans ook verschillende urban sports disciplines. Ook is dat festival meer gericht op jongvolwassenen, terwijl UM ook kinderen en gezinnen als doelgroep heeft.

Vakmanschap: de organisatie heeft een diepgewortelde kennis van de hiphopcultuur. Door de negen afgelopen edities met hetzelfde kernteam te organiseren, is met de jaren ervaring en vakmanschap ontstaan. De gastvrije ontvangst en de band die de artistiek leider met de pioniers van de hiphop heeft opgebouwd, zorgt dat zij graag naar Helmond komen. De samenwerking met partijen die gespecialiseerd en relevant zijn binnen de verschillende communities, zoals beatboxen en urban sports, zorgt voor vakmanschap binnen elk programmaonderdeel, omdat zij hun eigen community en discipline door en door kennen. Dit vertaalt zich in een unieke programmering die erin slaagt om "oldschool" erfgoed te verbinden met actuele trends en crossovers met andere kunstvormen.

3. Cultureel ondernemerschap en duurzaamheid

Het festival wordt gedragen door een klein, ervaren kernteam dat de eigen competenties aanvult met een breed netwerk van partners en specialisten. De organisatie werkt co-creërend: programmaonderdelen worden ontwikkeld in samenwerking met partners die diep verankerd zijn in hun discipline en community, zoals eerder beschreven.

M.b.t. de begroting kan het team zich beroepen op ervaringen van eerdere jaren. De stichting heeft tot nu toe steeds een mix van inkomstenbronnen kunnen realiseren, met zowel kaartverkoop (voor het concert), als publieke en private fondsen en sponsoring. Ondanks dat de kosten altijd gedekt konden worden, waren de middelen beperkt en vroeg het festival veel vrijwillige inzet van bestuur en het uitvoerende team. Financiële ondersteuning is hard nodig om aan Fair Practice te kunnen voldoen, zonder de toegankelijkheid van de familiedagen te beperken. Ook zal er met financiële ondersteuning gezorgd kunnen worden voor versterking in het team, zoals in marketing en communicatie, waardoor niet alleen de werkdruk verlaagd wordt, maar ook de zichtbaarheid en publieksopbouw duurzaam versterkt kunnen worden.

Inclusie en toegankelijkheid zijn niet slechts woorden voor UM, maar begrippen die in de organisatie verankerd zijn vanuit de kernwaarden van hiphop. Door samenwerkingen met My Breath My Music en het Wheelchair Skills Team kunnen ook mensen met een beperking actief deelnemen. Het gratis toegankelijk maken van de familiedagen is een belangrijke factor voor toegankelijkheid.

Het dekkingsplan bestaat uit een mix van 26% publiek fonds (Gemeente Helmond, toegekend), 33% door een publiek-privaat fonds (Brabant C x ASML), 20% door private fondsen (Cultuurfonds, Bailys Beads Foundation, Floor en Aty Looy Foundation, alleen in behandeling), 11% uit sponsoring (gebaseerd op ontvangen bijdragen voor eerdere edities), 7% coproductiebijdrage van van Museum Helmond (toegezegd) en 3% uit een eigen bijdrage, die bestaat uit gekapitaliseerde uren van het kernteam.

Naast deze begroting is er nog de begroting voor het concert. De kosten daarvan worden gedekt door de inkomsten uit kaartverkoop en een bijdrage vanuit De Effenaar.

Doorkijk naar de toekomst

De editie na de jubileumeditie zal weer wat kleinschaliger worden en daardoor minder kostbaar. UM heeft de afgelopen jaren succesvol aanvragen weten te doen bij verschillende publieke- en private fondsen en heeft er vertrouwen in dat dat ook voor de 11e editie weer zal lukken. Ook heeft ze de afgelopen jaren goede relaties opgebouwd met lokale bedrijven die trouwe sponsors zijn geworden. Deze partnerschappen wil ze de komende tijd uitbreiden, om minder afhankelijk te zijn van subsidies en de familiedagen toch gratis toegankelijk te houden.